

**ТВЕРДОКРИЛІ-КСИЛОФАГИ ЛИСТЯНИХ ЛІСІВ УЖГОРОДСЬКОГО
ЛІСНИЦТВА ДП «УЖГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»**

Кондратенко О.С., Мірутенко В.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Проведені в лісових масивах Ужгородського лісництва дослідження та спостереження дозволили виявити 12 видів твердокрилих-ксилофагів. Більшість цих стовбурних шкідників є олігофагами і зустрічаються на декількох видах деревних порід. Виявлені види комах характеризуються тим, що в процесі свого розвитку хоча б одна з активних стадій живиться корою чи провідними тканинами листяних деревних рослин.

Найбільша кількість видів-ксилофагів пошкоджують бук – 10 видів, граб – 8, дуб і березу – по 7 видів. Значно менша кількість видів живиться на ліщині – 4, каштані, клені та ясені – по 3 види, по 2 види на вільсі і горіху, і тільки по 1 виду – на тополі та липі.

Короїд непарний багатодіний, короїд непарний західний, заболонник дубовий, заболонник грабовий є шкодочинними як на личинковій, так і на імагінальній стадії. Інші види завдають шкоди на стадії личинки.

За даними наших спостережень та літературних відомостей можна констатувати, що з підвищенням висоти над рівнем моря щільність заселення стовбурних шкідників зменшується. На щільність розселення комах-шкідників впливає не тільки вертикальна зональність, а також і експозиція схилу. Більшість виявлених нами видів комах зустрічаються на деревах південних та південно-західних схилів.

Цикл розвитку комах-стовбурних шкідників пристосований до біології і фізіологічного стану дерев, температури та вологості повітря. Температурний режим є фактором, від якого залежать цикли розвитку короїдів, вусачів, златок.

Розвиток певних видів рослин є сигналом про початок льоту і розвитку комах-стовбурних шкідників. Так, за даними наших спостережень, в умовах Ужгородського лісництва літ імаго деревинника багатодіного припадає на цвітіння первоцвіту і зубниці залозистої.

На основі проведених досліджень та літературних даних, кожен вид комах-стовбурних шкідників у районі досліджень має свою зону поселення, зокрема: деревину або кору.